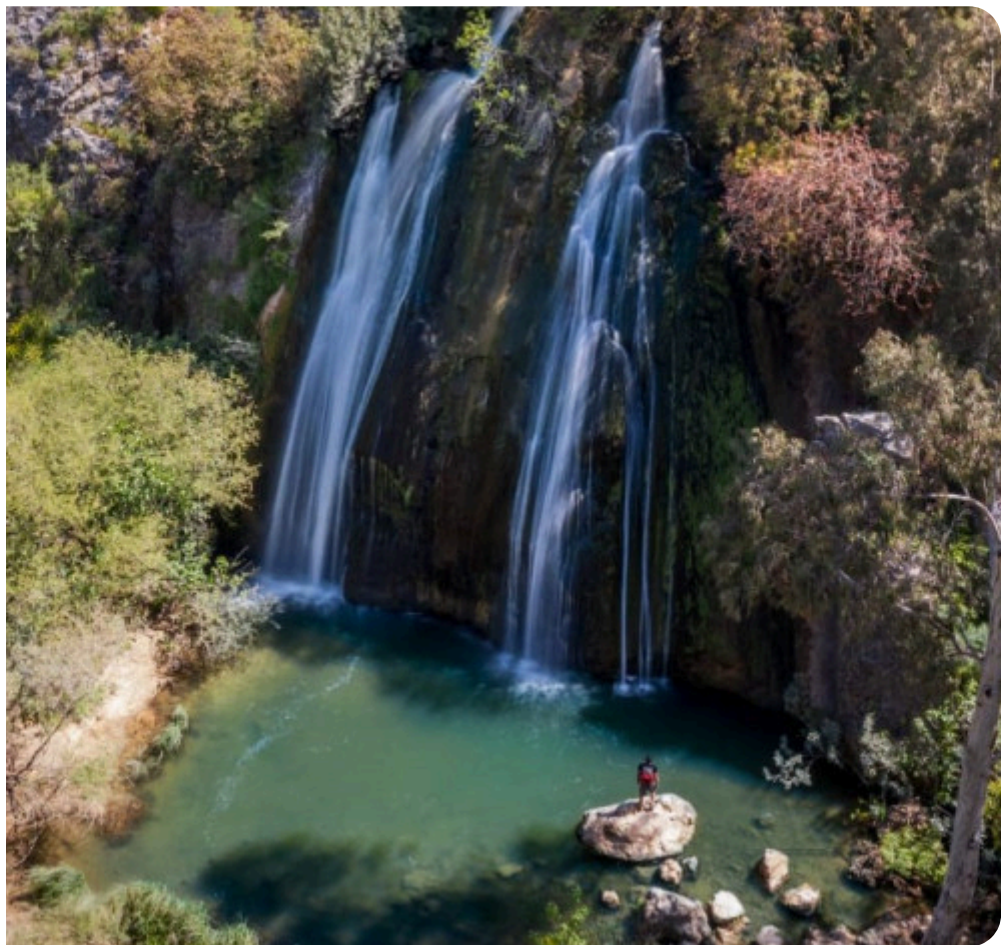

נחל עיון ומפל התנור

אצבע הגליל - מראש פינה ועד מטולה

בקצה הצפוני של הארץ, היכן שהאווירה גלילית ואחרת, זורם לו נחל עיון, המוכר בזכות מפל התנור, שמימיו צונחים מגובה של שלושים מטר אל תוך בריכה מרהיבה. אבל במסלול הקצר והנוח, שזורם בצידה של המושבה מטולה, שוצפים להם שלושה מפלים נוספים, והשביל שעובר ביניהם מזמין את המטיילים ליהנות מצמחייה עשירה ונוף נהדר

מערכת אתר טיולי | 17/06/2024

מאפייני המסלול

טיול פריחה

מתאים למשפחות

למיטיבי לכת

אפשרות לכניסה למים

רמת קושי 3 ק"מ

אצבע הגליל - מראש פינה ועד מטולה

אישור

לידיעתך, באתר זה נעשה שימוש בקבצי Cookies המשך גלישה באתר מהווה הסכמה לשימוש זה, למידע נוסף ניתן לעיין מדיניות הפרטיות

נחל עיון ומפל התנור הם מסלול מקסים בצפון הארץ ליד מטולה. המסלול כולל ארבעה מפלים, כשהבולט שבהם הוא מפל התנור המרשים בגובהו. המסלול קל ומתאים למשפחות, אורכו כ-3 ק"מ והוא עובר דרך צמחייה עשירה ונופים יפים. ישנן שתי כניסות לשמורה, והמסלול המומלץ מתחיל בצפונית ומסתיים בדרומית. ניתן להשתמש בשאטל בסופי שבוע או לטייל הלוך-חזור. המסלול פתוח כל השנה, אך כדאי לבדוק זמינות מראש באתר רשות הטבע והגנים.

* הסיכום נכתב ע"י בינה מלאכותית

כדי לבקר בשמורה, רצוי להזמין מקום מראש באתר רשות הטבע והגנים, אחרת הכניסה על בסיס מקום פנוי. יתכן עומס בסופי שבוע וחגים.

יש גם פודקאסט שווה על נחל עיון! האזינו >>

אורך המסלול בנחל עיון הוא כ-2 ק"מ והוא מתאים למשפחות. לשמורה שתי כניסות: צפונית ודרומית. המסלול המומלץ מתחיל בכניסה הצפונית [1] ומסתיים בדרומית [5] – כלומר הוא אינו מעגלי ומחייב הגעה בשני רכבים. בסופי שבוע ובחגים מופעל בשמורה שאטל שמקפיץ את המטיילים (בעלות של 10 שקלים) בין שתי הכניסות (בכל חצי שעה בין 9:30-16:30). בימים אחרים ניתן להיעזר בטרמפים או לטייל במסלול הלור-חזור.

אם זמנכם קצר, תוכלו להסתפק במסלול קווי קצר מהכניסה הדרומית [6] עד מפל התנור ובחזרה [5]

שעות הפתיחה:

(הכניסה לשמורה נסגרת שעה לפני השעות הרשומות)

- **בשעון קיץ:** ראשון-חמישי ושבתי: 8:00-17:00 | שישי וערבי חג: 8:00-16:00 | יולי ואוגוסט: 8:00-18:00, ניתן להיכנס למסלול הארוך עד 16:00.
- **בשעון חורף:** ראשון-חמישי ושבתי: 8:00-16:00 | שישי וערבי חג: 8:00-15:00

לעלות, כמסירה: מעט גי' 150, זק"מ, 150, חש"ק, כמסירה בקטגוריה: 23, מל"ט מול' דה, דקט' 14, ית' 14, ל"טין
מדיניות הפרטיות

איך מגיעים

נוסעים למטולה (כביש 90). לפני הכניסה למושב רואים פנייה ימינה לכניסה הדרומית לשמורה (חניון מפל התנור) [6 במפה]. אנו נמשיך בכביש 90 לעבר מטולה, נפנה ימינה ברחוב הטיילת, נמשיך עם הכביש המתפתל, המשנה את שמו לרחוב המושבה, ובהמשך לרחוב הראשונים, כמעט עד סופו, למקום בו ישנה הכוונה לחניון אנדרטת הספארי או חניון נחל עיון [1] שם מתחיל הסיור.

נחל עיון

תחילתו של נחל עיון היא במרג' עיון (בקעת עיון) – איזור חקלאי פורה בדרום לבנון, וסופו בהטייה מלאכותית אל נחל שניר (חצבאני). מקורות הנחל הם שני מעיינות מצפון למטולה (בשטח לבנון): נבע אל דרדרה ועין אל קוצייר. אל מי המעיינות מצטרפים בחורף ובאביב מי הגשמים, המתנקזים מהרי הלבנון שמסביב, שבהם יורדים למעלה מאלף מ"מ גשם בשנה בממוצע. לאחר גשם חזק או בעת הפרשת שלגים מתגברת זרימת הנחל עד פי עשרה ויותר.

בעשרות השנים האחרונות, החלו החקלאים בלבנון לשאוב בחודשי הקיץ את כל מי הנחל להשקיית השדות שלהם, מה שגורם לחלקו הישראלי של הנחל להתייבש. לאחר שנים ארוכות, מצאה רשות הטבע והגנים בשנת 2009 פיתרון לבעיה בצורת צינור שמזרים מים מנחל דן הסמוך לאזור שמעל למפל התנור בנחל עיון. הזרמת המים איפשרה ליצור זרימה במהלך כל השנה, לטובת המטיילים, הצמחייה ובעלי החיים באזור.

נחל עיון חפר לעצמו נקיק עמוק ובתוכו ארבעה מפלים. בתלמוד נקרא הנחל "נקובתא דה עיון", כלומר הניקבה, השביל של עיון.

צילום: יוחאי שוחט

מכירים את הסיפור על מסע חשאי, מסוכן ואמיץ לארץ ישראל, הכולל העפלה של ילדים וילדות ואהבת אחים ואחיות? האזינו וגלו:

תחילת המסלול

החניה הצפונית של השמורה [1] נמצאת ליד אנדרטת הספארי, שהוקמה לזכר נפילתם של 12 חיילי סדנת "חמוש" של יחש"מ שמשון במרץ 1985.

החיילים היו חלק מהסדנה הטכנית "נבטיה" – סדנה שהייתה ידועה כמשפחתית ומגובשת. באביב 1985 היו חיילי הסדנה בדרכם חזרה מלבנון לחופשה, אך רכב הספארי שבו נסעו עלה על מטען צד שהתפוצץ. כל חיילי רכב הספארי, שעל שמו נקראת האנדרטה, נפגעו: 13 חיילים נפצעו ו-12 נהרגו. האנדרטה מסמלת את הקשר, האחוה והמשפחתיות בין החיילים, שהיו תמיד אחד המאפיינים העיקריים בסדנה. קשר הדוק זה בא לידי ביטוי בשרשרת שבאנדרטה, שמחברת את שמות החיילים אל סמל היחידה. בסמוך לאנדרטה ניתן לראות גם טנק רוסי שהוצב פה להנאת הילדים.

גשר נחל עיון

ניכנס בשער השמורה ונתחיל ללכת דרומה עם השביל. עד מהרה נראה את שרידי גשר נחל עיון, שנבנה לראשונה על ידי הבריטים ופוצץ פעמיים: הפיצוץ הראשון אירע במסגרת ליל הגשרים – לאחר מלחמת העולם השנייה אסר המנדט הבריטי על עלייה יהודית לשטח ארץ ישראל. כתגובה למדיניות זו, החליטה תנועת המרי העברי לצאת למבצע מקיף, שימחיש את יכולת הפעולה והארגון שלה ויגרום לנזקים ולקשיים ממשיים לבריטים. בלילה שבין 16-17 ביוני 1946, פוצצו יחידות הפלמ"ח, כחלק מתנועת המרי העברי, 11 גשרים בעלי חשיבות אסטרטגית לבריטים בכל קצוות הארץ. גשר עיון היה אחד מהם. הצלחת הפעולה גרמה לניתוק זמני בנתיבי האספקה שהיו בשימוש הבריטים.

הגשר שופץ ונבנה מחדש על ידי הבריטים, אך פוצץ מחדש על ידי חטיבת יפתח של הפלמ"ח ערב הקמת מדינת ישראל, במטרה למנוע את כניסת צבאות ערב לישראל.

מפל עיון ומפל הטחנה

השביל מוביל אותנו לעבר המפל הראשון, מפל עיון, שגובהו כ-9.2 מטרים. קיר הבטון שבראשו נבנה בתקופת מלחמת העולם השנייה על ידי הבריטים, שחששו מפלישה שתגיע מכיוון צפון. הקיר שימש כסכר ליצירת בריכת מים, שממנו שאבו הבריטים מים למחנותיהם.

נמשיך עם השביל ונגיע למפל השני – מפל טחנת הקמח [2], שגובהו כ-21 מטרים. את שמו קיבל המפל מטחנת הקמח הצמודה אל קירו, ששימשה את תושבי מטולה עד שנת 1920. ניתן לראות טחנות קמח כמעט בכל נחל בעמק החולה, אך המיוחד בטחנה זו הוא שהיא הייתה הראשונה והיחידה שנעה בכוח המים והייתה בבעלות יהודית. טחנת הקמח נמכרה לברון רוטשילד יחד עם אדמות מטולה.

עם ייסוד מטולה שופצה התחנה, אך במלחמת העולם הראשונה הפסיקה לפעול. עם תום המלחמה שופצה ופעלה עד פרוץ מאורעות תל-חי. עם פינוי מטולה ננטשה גם טחנת הקמח ומאז לא עבדה עוד. בתחתית המפל נובע עין סוכרה, שבמימיו השתמשו תושבי מטולה עד שנת 57. כיום ניתן לראות את שרידי בית המשאבה, שסיפק את תצרוכת המים הביתית של המושבה.

צילום: יוחאי שוחט

מפל האשד

השביל ממשיך והצמחייה הגלילית עוטפת אותנו. בהתאם לעונות השנה נוכל להנות מפריחתם של הרדוף הנחלים, קיסוסית קוצנית, פטל קדוש, רקפת מצויה, כלנית מצויה, יערה איטלקית, קוצץ סורי, עירית גדולה, דודא רפואי, נץ-חלב ועוד. רוב העצים שתפגשו בדרך הם עצי ערבה מחודדת.

השביל מוביל אותנו למפלי האשד [3], המחולקים למפל העליון והתחתון: גובהו של העליון 9.5 מטרים, וגובהו של התחתון חמישה מטרים. מיד לאחר צמד המפלים נראה את בית הקברות של ראשוני מטולה, הממוקם על גבעת חצבים, שפורחים בסתיו.

בית הקברות העתיק של מטולה | צילום: יוחאי כורם

מפל התנור

מבית העלמין מתפתל השביל כלפי מטה, עד שלפתע נחשף שיא הטיול: מפל התנור [4], שגובהו הוא כשלושים מטרים! שמו של המפל מגיע ככל הנראה מצורתו, שדומה, כך אומרים, לתנורא - חצאית ארוכה שאותה לובשות הערביות הלבנוניות. מקור אפשרי אחר לשם המפל הינו צורתו, הדומה לארובת הטאבון, הנקרא בערבית "תנור" - זרימת המים שחקה את סלע הגיר במשך השנים ויצרה את צורת "הארובה" המפורסמת, שהעניקה למפל את שמו.

בתום הירידה לעבר הנחל, ישנו שביל החוזר אחורה לעבר תחתית הבריכה שבתחתית המפל - מומלץ למי שרוצה להרטיב את הרגליים.

מהמפל השביל ממשיך לעבר הכניסה הדרומית לשמורה. בדרככם תפגשו שלט המפנה לשביל המאריך מעט את הדרך, אך מאפשר תצפית יפה לעבר המפל במצפור גפני.

i אנו משתדלים לשמור על מידע עדכני בכל הניתן באתר למטייל בישראל (טיולי). מצאתם טעות? דווחו לנו

לעמוד הראשי של "על הדרך" »

השווקים הכי שווים בארץ, שווקים פתוחים בשבת, סיורים שווקים, סיורים קולנריים, המלצות מה לאכול בשוק, ובאירוק גזית ומסתובב שמואל כמיל פלסטיק שותף והפכמה לנינוס. זה, למידע נוסף ניתן לעיין דיניות הפרטיות

סיור קולינרי בשוק הכרמל

סיור קולינרי בשוק לוינסקי

סיור קולינרי במחנה יהודה

סיור קולינרי בואדי ניסנאס

לכל השווקים השווים בארץ